

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA DELO,
DRUŽINO IN SOCIALNE ZADEVE

DIREKTORAT ZA DRUŽINO

Kotnikova ulica 5, 1000 Ljubljana

T: 01 369 75 00

F: 01 369 75 63

E: gp.mddsz@gov.si

www.mddsz.gov.si

Urad Vlade RS za komuniciranje
Gregorčičeva 25
1000 Ljubljana

gp.ukom@gov.si

Številka: 129-514/2011/4

Datum: 7.9.2011

Zadeva: Predlagam.vladi.si predlog 1991 – pobuda za spremembo izračuna višine preživnine

Zveza: Vaš dopis, številka: 092-192/2011/1 z dne 25.8.2011

Urad Vlade RS za komuniciranje je z dopisom, številka: 092-192/2010/1 z dne 25.8.2011, Ministrstvu za delo, družino in socialne zadeve in Ministrstvu za pravosodje v pristojno obravnavo posredoval predlog 1991 – pobuda za spremembo izračuna preživnine.

V nadaljevanju posredujemo odgovor, ki smo ga pripravili skupaj z Ministrstvom za pravosodje.

V zvezi s pobudo za spremembo načina izračuna preživnine želimo najprej pojasniti, da razmerja med starši in otroki, kamor sodi tudi dolžnost preživljanja, ureja Zakon o zakonski zvezi in družinskih razmerjih (Uradni list RS, 69/04 – uradno prečiščeno besedilo, 101/07 – Odl. US in 122/07 – Odl. US; v nadaljevanju: ZZZDR). Po določbi 123. člena ZZZDR so starši dolžni preživljati svoje otroke do polnoletnosti, tako da v skladu s svojimi sposobnostmi in zmožnostmi zagotovijo življenjske razmere, potrebne za otrokov razvoj. Če se otrok redno šola, pa tudi če se redno šola vpisan na izredni študij, so ga starši dolžni preživljati tudi po polnoletnosti, vendar največ do dopolnjenega šestindvajsetega leta starosti.

Po določbi 129. člena ZZZDR se preživnina določi glede na potrebe upravičenca in materialne in pridobitne zmožnosti zavezanca. Pri odmeri preživnine za otroka mora sodišče upoštevati otrokovo korist, tako da je preživnina primerna za zagotavljanje uspešnega telesnega in duševnega razvoja otroka. Preživnina mora zajemati stroške življenjskih potreb otroka, zlasti stroške bivanja, hrane, oblačil, obutve, varstva, izobraževanja, vzgoje, oddiha, razvedrila in drugih posebnih potreb otroka (129.a člen ZZZDR). Preživnina se določi v mesečnem znesku in za naprej, zahteva pa se lahko od trenutka, ko je bila vložena tožba za preživnino (131.c člen ZZZDR).

Po 132. členu ZZZDR sodišče lahko na zahtevo upravičenca ali zavezanca zviša, zniža ali odpravi z izvršilnim naslovom določeno preživnino, če se spremenijo potrebe upravičenca ali možnosti zavezanca, na podlagi katerih je bila preživnina določena.

ZZZDR ureja tudi usklajevanje preživnine, določene z izvršilnim naslovom, in sicer se preživnina uskladi enkrat letno z indeksom rasti cen življenjskih potrebščin v Republiki Sloveniji. Uskladitev se opravi v mesecu marcu, pri čemer se upošteva kumulativna rast cen življenjskih potrebščin od meseca, od katerega je bila preživnina nazadnje določena oziroma usklajena.

Odločanje o preživnini za mladoletnega otroka sodi v izključno pristojnost sodišč, preživnina za polnoletnega otroka pa je lahko dogovorjena tudi v obliki izvršljivega notarskega zapisa.

Tudi Družinski zakonik, ki ga je dne 16.6.2011 po rednem zakonodajnem postopku sprejel Državni zbor Republike Slovenije, določa, da se preživnina določi glede na potrebe upravičenca in materialne in pridobitne možnosti zavezanca. Pri odmeri preživnine za otroka mora sodišče upoštevati korist otroka, tako da je preživnina primerna za zagotavljanje uspešnega telesnega in duševnega razvoja otroka. Preživnina mora zajemati stroške otrokovih življenjskih potreb, zlasti stroške bivanja, hrane, oblačil, obutve, varstva, izobraževanja, vzgoje, oddiha, razvedrila in drugih posebnih potreb.

Konvencija OZN o otrokovih pravicah določa v 3. členu, da naj bodo pri vseh dejavnostih v zvezi z otroki, bodisi, da jih vodijo državne bodisi zasebne ustanove za socialno varstvo, sodišča, upravni organi ali zakonodajna telesa, otrokove koristi glavno vodilo. Nadalje ZZZDR opredeljuje otrokovo korist v 5.a členu, in sicer določa, da morajo starši, druge osebe, državni organi ter nosilci javnih pooblastil v vseh dejavnostih in postopkih v zvezi z otrokom skrbeti za otrokovo korist. Starši delajo v otrokovo korist, če zadovoljujejo njegove materialne, čustvene in psihosocialne potrebe z ravnanjem, ki ga okolje sprejema in odobrava in ki kaže na njihovo skrb in odgovornost do otroka ob upoštevanju njegove osebnosti in želja. Pravni standard korist otroka je vrednostni pojem, ki ga je potrebno konkretizirati z upoštevanjem vseh okoliščin konkretnega primera, pri čemer koristi otroka ne gre pojmovati v subjektivnem smislu, kot projekcijo subjektivnih teženj otroka, temveč, ob upoštevanju konkretnih okoliščin, kot objektivno priznano vrednoto. Korist otroka je tisto, kar je zanj konkretno v največji možni meri dobro.

Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve in Ministrstvo za pravosodje ocenjujeta, da je določitev višine preživnine v ZZZDR (in v Družinskem zakoniku) ustrezno urejena. Po določbah, ki urejajo odmero preživnine, se namreč preživnina določi tako glede na potrebe preživninskega upravičenca, kot tudi glede na dejanske in potencialne finančne možnosti preživninskega zavezanca. Posredovani predlog je pomanjkljiv, saj v ničemer ne upošteva potreb upravičenca (otroka).

Višino otrokovih mesečnih potreb lahko sodišče določi na podlagi splošno znanih dejstev in življenjskih izkušenj, pri tem pa odloča po prostem preudarku. Sodna praksa¹ je oblikovala stališče, po katerem mora biti višina preživnine takšna, da lahko zagotovi otrokovo korist, kar pomeni, da mora biti primerna za otrokov uspešen celostni razvoj. Zato ni dovolj, da zajema le stroške najosnovnejših sredstev za njegovo preživetje. Otrokove potrebe so povezane z

¹ Glej sodbo Višjega sodišča v Ljubljani opr. Št. IV Cp 2973/2005

njegovo starostjo, življenjskim okoljem in individualnimi značilnostmi, vezane pa so tudi na morebiti nadpovprečno ugoden materialni položaj njegovih staršev. Pri tem pa ni nujno, da je zato preživnina višja, saj ta ne sme "pokrivati" potreb, katerih izpolnjevanje ni koristno za otroka (na primer prekomerni izdatki za mobilni telefon).

Obseg neto osebnega dohodka je le eno od meril, ki vpliva na določitev preživninske zmožnosti staršev. Neto osebni dohodek sodišče določi tako, da od dohodka odšteje akontacije davka in vse prispevke za socialno varnost, od tega pa odšteje še povrnjen znesek stroškov prevoza na delo in prehrane med delom. Poleg neto dohodka se starševska zmožnost preživljanja presoja tudi glede na vse finančne vire zavezanca, kot na primer dividende, obresti, odpravnine, najemnine, honorarje in drugo. Pri tem pa niso izvzeti niti bodoči potencialni dohodki, ki se k obstoječim finančnim virom prištejejo ne glede na to, ali jih zavezanec dejansko tudi pridobi. Poleg navedenega sodišče pri določanju višine deleža obeh roditeljev posebej upošteva tudi varstvo in vzgojo otroka, delo z otrokom in nenehno skrb za otroka kot prispevek tistega roditelja, ki mu je otrok zaupan v varstvo in vzgojo.

Dodajamo, da lahko sodišče pri ugotavljanju otrokovih potreb upošteva statistične podatke o rasti življenjskih stroškov in o povprečnih stroških za preživljanje družine z določenim številom članov, vendar so ti podatki lahko le orientacija za določitev obsega potreb konkretnega otroka v konkretnem primeru.

V zvezi s predlogom, da bi o preživnini odločali centri za socialno delo, pa pojasnujemo, da je zaradi posebnega varstva otroka kot organ, pred katerim se sklenejo preživninski sporazumi glede preživnine otrok, določeno sodišče, ki predlog lahko zavrne, če ugotovi, da sporazum o otrokovi preživnini otroku ni v korist. ZZZDR namreč določa v prvem odstavku 130. člena, da če se starša sporazumeta o preživnini, lahko predlagata, da sodišče v nepravdnem postopku izda o tem sklep. Če sodišče ugotovi, da sporazum ni v skladu s koristjo otrok, predlog zavrne.

S spoštovanjem,

Pripravila:
Marjeta Žibert
sekretarka

mag. Ana Vodičar
generalna direktorica

Vročiti:
- naslovniku, po elektronski poti,
- Gp.mp@gov.si (k zadevi: 091-32/2011).